

บทที่ 4

บทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารของปฏิทิน

กระบวนการสื่อสารโดยผ่านสื่อปฏิทิน

ในการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่เชิงการสื่อสารของปฏิทิน จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจถึงกระบวนการการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทินที่มีองค์ประกอบของการสื่อสารที่สรุปได้ดังนี้

เนื้อหาสาร

ผู้ส่งสารผ่านสื่อปฏิทิน ----- ปฏิทิน ----- ผู้รับสารจากสื่อปฏิทิน

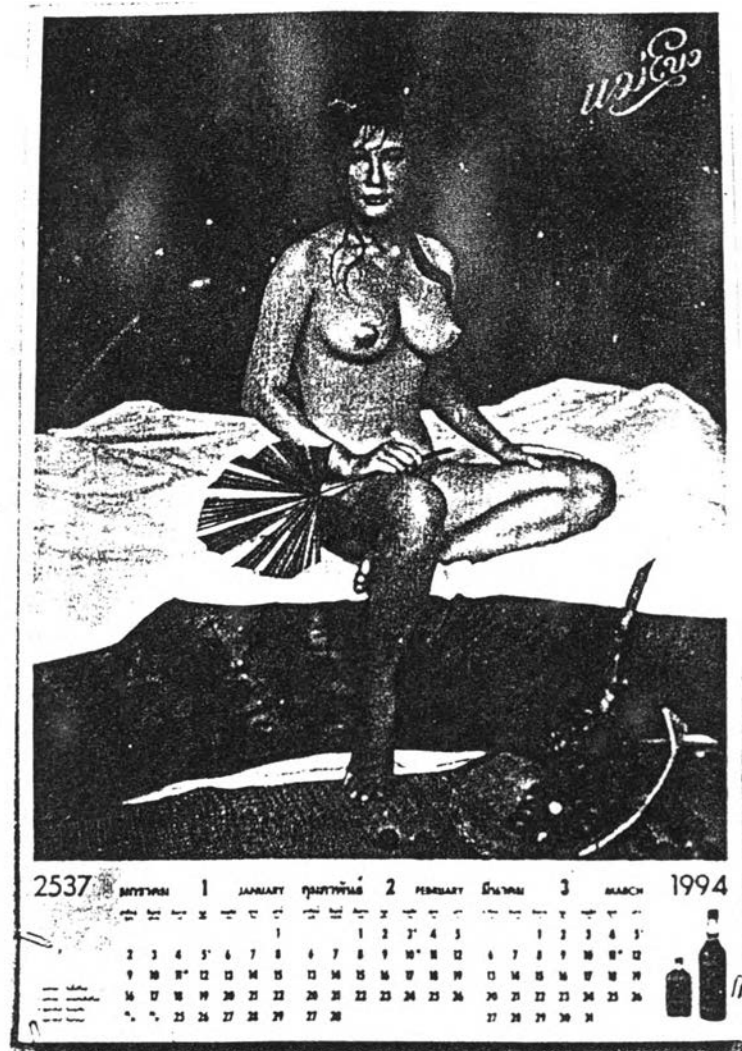
ภาพที่ 5 องค์ประกอบการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทิน

จากแบบจำลองการสื่อสารนี้สามารถอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ขององค์ประกอบได้ดังนี้ ผู้ส่งสารผ่านสื่อปฏิทินซึ่งในทันทีหมายถึง บรรษัทห้างร้าน หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดทำปฏิทินขึ้นเพื่อแจกจ่ายเป็นของขวัญแก่ลูกค้าหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดทำปฏิทินขึ้นเพื่อแจกจ่ายเป็นของขวัญแก่ลูกค้าหรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยมิได้ใช้ปฏิทินนี้เป็นสื่อในการส่งข่าวสาร โดยมิได้ประสงค์ให้เกิดผลบางประการกับผู้รับปฏิทิน ซึ่งเป็นลูกค้าหรือผู้มีอุปการะคุณ สำหรับเหตุผลที่ว่าทำไมจึงต้องมีการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการกับลูกค้าหรือบุคคลภายนอกองค์กร อธิบายได้ว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันทำให้การดำเนินการขององค์กรต่าง ๆ มีการแข่งขันในเชิงธุรกิจสูง รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป ดังนั้นผู้ประกอบการและองค์กรต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนภายนอกได้มีความรู้เกี่ยวกับองค์กร เพื่อความเข้าใจอันดีและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ซึ่งจะส่งผลไปสู่การยอมรับ การให้ความร่วมมือ และการตัดสินใจ

ใจเลือกซื้อสินค้าและให้บริการขององค์กรในที่สุด ตัวอย่างเช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ซึ่งทำธุรกิจเกี่ยวกับแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง ถึงแม้ว่าสินค้าของการปิโตรเลียม จะเป็นสินค้าที่เป็นแหล่งพลังงานนำความสะดวกสบายมาให้บ้านบ่ประการ แต่กิจการของการปิโตรเลียเองก็เป็นสาเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยการสร้างมลภาวะจากการเผาไหม้ ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติหมดสิ้นไปด้วย ดังนั้นการปิโตรเลียมจึงได้แก้ไขภาพลักษณ์ดังกล่าวด้วยการแสดงออกถึงการเป็นผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในทำนองเดียวกันการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งถึงแม้จะเป็นผู้ก่อสร้างทางด่วนซึ่งช่วยให้การคมนาคมขนส่งในเมืองใหญ่เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว แต่การก่อสร้างทางด่วนก็สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นหลายประการ เช่น การเวนคืนที่ดินทำให้มีผู้เดือดร้อนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การเกิดมลภาวะและการจราจรติดขัดระหว่างการก่อสร้าง ดังนั้นการทางพิเศษฯ จึงมีความจำเป็นจะต้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไขภาพลักษณ์ดังกล่าว หรือธุรกิจโรงแรมในเครือเซ็นทรัลซึ่งมีการแข่งขันในเชิงธุรกิจสูงก็จำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อเน้นนำใจให้ลูกค้ามาใช้บริการ ด้วยเหตุผลความจำเป็นของผู้ประกอบการดังกล่าวข้างต้นปฏิทินจึงได้กลายเป็นช่องทางสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

สำหรับผู้ใช้ปฏิทินในฐานะเป็นผู้รับข่าวสารนั้น สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงก็ทำให้คนในสังคมจำเป็นต้องแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ต้องการข่าวสารข้อมูลเพื่อตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในชีวิตได้มาก

จากแบบจำลองนี้สามารถอธิบายกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทิน
 ได้ว่าผู้ประกอบการได้จัดทำปฏิทินเพื่อต้องการสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดี
 ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้รับปฏิทิน ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
 กิจกรรมขององค์การ และในทางกลับกันกลุ่มลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมายนี้
 มีความต้องการแสวงหาข่าวสารข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจประกอบ
 การดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นเพื่อให้การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี
 ระหว่างกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ผลิตปฏิทินจึงจำเป็นต้องคัดเลือกเนื้อหา
 ข่าวสารที่จะนำมาตีพิมพ์บนปฏิทินอย่างพิถีพิถันโดยคำนึงถึงรสนิยม ความต้อง
 การของผู้ใช้ปฏิทิน ในขณะเดียวกันข่าวสารที่นำมาตีพิมพ์นั้นก็ต้องสามารถสื่อ
 สารแสดงออกถึงความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการหรือองค์กรด้วย ตัวอย่างเช่น
 ปฏิทินของบริษัทสุรามหาราษฏร์ ซึ่งรู้จักกันดีในนามปฏิทินแม่โขง ธุรกิจของบริษัท
 สุรามหาราษฏร์ คือ การผลิตและการจำหน่ายสุราโดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็น
 ชายในวัยเจริญวัยที่รักสนุก นิยมการดื่มเหล้าและมีความต้องการความพึงพอใจ
 ทางเพศ การที่ผู้ผลิตปฏิทินได้นำภาพนู้ดสตรีมาเป็นเนื้อหาของปฏิทินแม่โขง
 นี้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่เป็นชายที่มีความ
 คิดว่าเหล้ากับสตรี เป็นสิ่งแสดงออกถึงความ เป็นชายชาตรี เมื่อเห็นปฏิทินแม่
 โขงก็จะนึกถึงเหล้าแม่โขงและจะเกิดการรับรู้ต่อไปว่าบริษัทสุรามหาราษฏร์
 เป็นผู้ผลิตสินค้าดังกล่าว

ภาพที่ 7 ปฏิทินแม่เตงซึ่งมีเนื้อหา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสินค้า
และกลุ่มเป้าหมายผู้รับปฏิทิน

หรือปฏิทินชุด "50 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร : 42 ปีฟิลิปส์
ประเทศไทย" ที่มีเนื้อหาบอกเล่าถึงบทบาทความเป็นมาของการก่อตั้งมหา-
วิทยาลัยศิลปากรโดยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และบทบาทของบริษัทฟิลิปส์
ประเทศไทยที่เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนงานศิลปะสมัยใหม่ของไทย และ
ได้มีการนำเอาภาพผลงานศิลปะชิ้นเยี่ยมมาตีพิมพ์เป็นภาพประกอบของปฏิทิน
เนื้อหาที่ปรากฏจึงแสดงให้เห็นว่าบริษัทฟิลิปส์มีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนงานศิลปะสมัย

ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับธุรกิจของบริษัทที่เป็นผู้จำหน่ายสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตคนในสมัยใหม่ ในขณะที่เดี่ยวก่อนกลุ่มลูกค้าของบริษัทซึ่งเป็นกลุ่มคนสมัยใหม่ย่อมเป็นกลุ่มคนที่มีรสนิยมมีความเข้าใจในงานศิลปะสมัยใหม่ ดังนั้น การนำมาพางานศิลปะที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผลงานชั้นเลิศจึงมีความสัมพันธ์สอดคล้องเป็นอย่างดีระหว่างบริษัทฟิลิปส์กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

ด้วยกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อปฏิทินดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าภาระหน้าที่ของปฏิทินในปัจจุบันนี้ได้ถูกแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ บทบาทหน้าที่ในฐานะ เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวันเวลา ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ในเชิงใช้สอยดั้งเดิมของปฏิทินที่ยังคงสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่ในการ เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารตามเจตนารมณ์ของผู้ผลิต

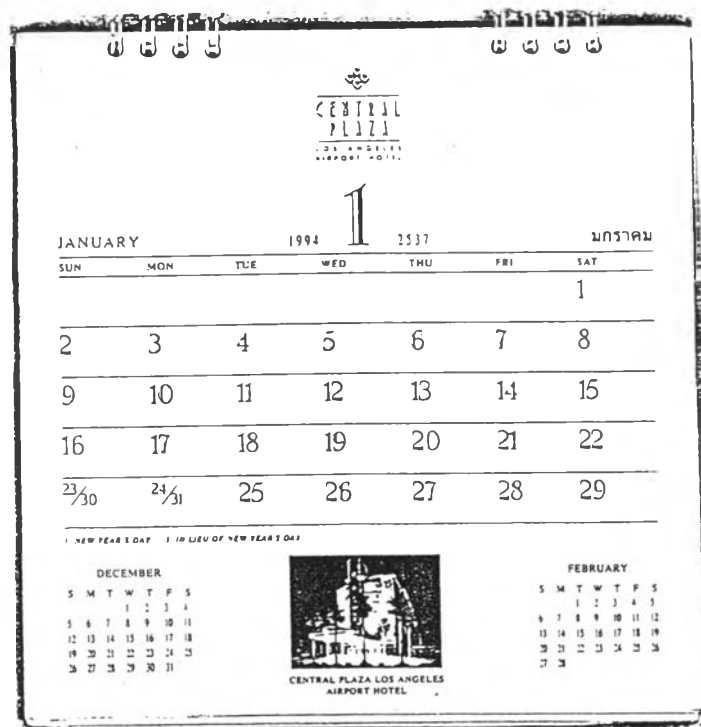
1. บทบาทหน้าที่ในการ เป็นสื่อเพื่อการบอกวันเวลา

บทบาทหน้าที่นี้เป็นบทบาทหน้าที่ดั้งเดิมของปฏิทิน ปฏิทินจะมีใช้ปฏิทินหากไม่สามารถทำหน้าที่ในการสื่อสารความหมายให้รู้ถึงมิติของเวลาในรูปของวันเดือนปี นอกจากปฏิทินจะต้องมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงวันเดือนปีแล้ว ปฏิทินยังมีเนื้อหาที่บอกกล่าวให้ทราบถึงกำหนดนัดหมายในการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในสังคมอันสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยมและความเชื่อของคนในสังคมในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นปฏิทินในแต่ละยุคแต่ละสมัยจะมีการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนในสังคมยุคนั้น ๆ สำหรับปฏิทินที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2537 นี้ พบว่าบทบาทหน้าที่ในฐานะ เป็นสื่อเพื่อการบอกวันเวลาได้

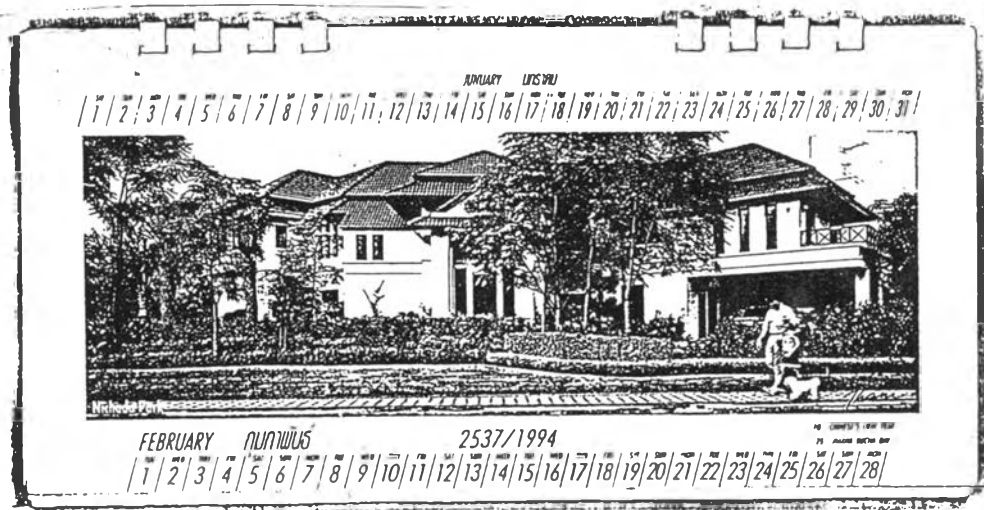
มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยปฏิทินได้มีบทบาทหน้าที่เชิงการใช้สอย 3 ประการ คือ

1.1 บทบาทหน้าที่ในการเป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องเวลา บทบาทหน้าที่นี้เป็นบทบาทหน้าที่ดั้งเดิมของปฏิทิน โดยปฏิทินในปัจจุบันยังคงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องมิติของเวลา โดยช่วยให้คนเกิดความคิดรวบยอดร่วมกันเกี่ยวกับเวลาในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ปฏิทินทำให้เวลาซึ่งแต่เดิมเป็นสิ่งเลื่อนไหลไม่มีตัวตน ไม่มีจุดเริ่มต้น ไม่มีจุดจบกลายมาเป็นสิ่งที่มีมิติ มีช่วงระยะเวลาที่สามารถวัดได้เข้าใจร่วมกันได้ โดยปฏิทินได้เป็นสื่อกลางร่วมกันในเรื่องการแบ่งเวลาออกเป็นวันเดือนปี และได้กำหนดชื่อเรียกงานเพื่อความเข้าใจร่วมกัน จากการศึกษาพบว่าปฏิทินไทยในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับวันเวลาของคนไทยที่แปรเปลี่ยนไปจากเดิม ในอดีตนั้นคนไทยได้กำหนดการเรียกชื่อปีโดยใช้ปีนักษัตร และเรียกชื่อเดือนโดยใช้คำว่าเดือนอ้าย เดือนยี่ เดือนสาม เดือนสี่ เรื่อย ๆ ไปจนกระทั่งถึงเดือน 12 และกำหนดวันขึ้นปีใหม่ตรงกับวันที่ 13 เมษายน แต่จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่นอกจากวิทยาการและเทคโนโลยีของตะวันตกจะหลั่งไหลเข้ามาในสังคมไทยแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการวันเวลาตามแบบอย่างตะวันตกก็ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยด้วย ดังจะเห็นได้ว่าปฏิทินในปัจจุบันเป็นปฏิทินที่มีรูปแบบตามแบบอย่างตะวันตกคือ เริ่มด้วยเดือนมกราคมเป็นเดือนแรกของปีและมีวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นวันทำการ ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดพักผ่อน นอกจากนี้ ปฏิทินหลายฉบับในปัจจุบันไม่ได้บอกวันข้างขึ้นข้างแรม วันธรรมสวนะ อันแสดงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยไว้ เช่น ปฏิทินของกลุ่มโรงแรมในเครือเซ็นทรัล ปฏิทินของบริษัท The Royal Gems

ปฏิทินของนิตดาชานี เนื่องจากผู้ผลิตปฏิทินมุ่งสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการได้สละขของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของปฏิทินทั้งสามฉบับ ซึ่งเป็นคนสมัยใหม่ที่มีวิถีชีวิตประจำวันตามแบบแผนของชาวตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ เริ่มจากปฏิทินของบริษัทนิตดาชานี มีเนื้อหาที่มุ่งประชาสัมพันธ์สิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัยโดยสร้างภาพลักษณ์ของความทันสมัยได้มาตรฐานตามแบบอย่างตะวันตกโดยการให้ผู้แสดงแบบที่เป็นชาวต่างประเทศ นั่นคือเน้นความเป็นนานาชาติหรือความเป็นสากล ผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของปฏิทินนี้จึงเป็นผู้ที่ไม่สนใจทราบวันข้างขึ้นข้างแรม เดือนไทยและวันกรรมสวนะแต่อย่างใด เช่นเดียวกับกลุ่มคนที่เล่นกอล์ฟหรือพักผ่อนอยู่ใต้ออนเดมิเนียม ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าของ The Royal Gems และนักธุรกิจนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าของโรงแรมเซ็นทรัล

ภาพที่ 8 ปฏิทินของกลุ่มโรงแรมเซ็นทรัล มีกลุ่มเป้าหมาย เป็น คนที่มีวิถีชีวิตตามแบบอย่างตะวันตก

ภาพที่ 9 ปฏิทินของ NICHADA THANI กลุ่มเป้าหมายเป็นคนรุ่นใหม่

อย่างไรก็ตามปฏิทินส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังคงบอกให้ทราบถึงวันข้างขึ้นข้างแรมและวันธรรมสวนะในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยปฏิทินบางฉบับจะบอกให้รู้ถึงวันขึ้น 8 ค่ำ และ 15 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ หรือ 14 ค่ำ ซึ่งตรงกับวันธรรมสวนะ โดยมีเครื่องหมายวงกลมหรือครึ่งวงกลมเป็นสัญลักษณ์ และมีปฏิทินเพียงไม่กี่ฉบับคือปฏิทินชุดนกเงือกสัญลักษณ์ของป่าดงดิบของบริษัทยูไนเต็ดคอมมิวนิเคชั่น ปฏิทินชุดธรรมบรณาการของ นายปัญญา เฉลิมชัยกิจ และปฏิทินของบริษัทเอสันเคมเมต เท่านั้นที่มีภาพวาดพระพุทธรูปเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าวันใดเป็นวันธรรมสวนะ โดยเฉพาะปฏิทินของบริษัทเอสันฯ นั้นจะมีข้อมูลบอกให้ทราบโดยละเอียดว่าปีนั้นมีชื่อปีนักษัตรว่าอะไร ชื่อเดือนไทยและวันข้างขึ้นข้างแรมอย่างครบถ้วน สำหรับปฏิทินชุดปฏิทินมีชีวิตของศูนย์

สรรพสินค้าเพียงอันเดียวเวลานั้นถึงแม้จะไม่ได้บอกให้ทราบว่าวันใดเป็นวัน
 บรรณวสันต์ แต่การบอกให้ทราบว่าวันข้างขึ้นข้างแรมและเดือนไทยก็ทำให้ผู้
 ยังอาศัยอ้างอิงวันเวลาตามแบบไทยจะทราบได้เองว่าวันใดเป็นวันพระ

จากตัวอย่างปฏิทินที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าปฏิทินในปัจจุบัน
 ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการใช้สอยของกลุ่มเป้าหมาย
 นอกจากนั้นสภาพเศรษฐกิจและสังคมก็มีผลต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการ
 เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องวันเวลา โดยมีแนวโน้ม
 ที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาค
 อุตสาหกรรมจะมีผลต่อความต้องการใช้สอยปฏิทินในชีวิตประจำวันด้วย เช่น
 คนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมซึ่งอยู่ในชนบทจะไม่มีวันหยุดเป็นพิเศษ แต่คนกลุ่ม
 นี้จะหยุดงานเพื่อไปทำบุญที่วัดในวันพระ นอกจากนั้นคนกลุ่มนี้ก็ยังเป็นคนที่ยังเชื่อ
 ในเรื่องฤกษ์ยามตามคตินิยมดั้งเดิม ดังนั้นจึงต้องการทราบวันข้างขึ้นข้างแรม
 เพื่อประกอบการทำนาในวิถีชีวิตตามความเชื่อดั้งเดิม ปฏิทินสำหรับคนกลุ่มนี้จึงยัง
 คงมีวิธีการบอกวันเดือนปีตามแบบเดิม ศีลมีข้อมูลบอกให้ทราบถึงวันข้างขึ้นข้าง
 แรมและบอกชื่อเดือนตามแบบอย่างการนับแบบจันทรคติ ในขณะที่ปฏิทินที่มีกลุ่ม
 เป้าหมายเป็นคนรุ่นใหม่ซึ่งมีชีวิตตามแบบอย่างวัฒนธรรมตะวันตกจะให้ความ
 สำคัญต่อการนับวันเดือนปีตามแบบเดิมน้อยลง และมีแนวโน้มเป็นไปได้มากกว่า
 ปฏิทินในอนาคตจะไม่มีบอกให้ทราบถึงวิธีการนับวันเดือนปีตามแบบเดิมของไทย
 อีกต่อไป แต่จะมีเนื้อหาที่ทำหน้าที่สื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับวันเดือนปี
 ที่มีลักษณะสากลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสังคมไทยได้พัฒนาเข้าสู่กระแสการเปลี่ยน
 แปลงของโลกที่เรียกกันว่ายุคโลกาภิวัตน์ บทบาทหน้าที่ของปฏิทินไทยในอนาคต
 จึงเป็นบทบาทหน้าที่ในการเป็นสื่อเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ
 กับการเวลาไม่ใช่เฉพาะในกลุ่มของคนไทยเท่านั้น แต่จะเป็นสื่อกลางเพื่อความ

สื่อกลางเพื่อความเข้าใจร่วมกันในเรื่องเวลาของคนในโลกอีกด้วย

1.2 บทบาทหน้าที่ในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ปฏิทินในปัจจุบัน

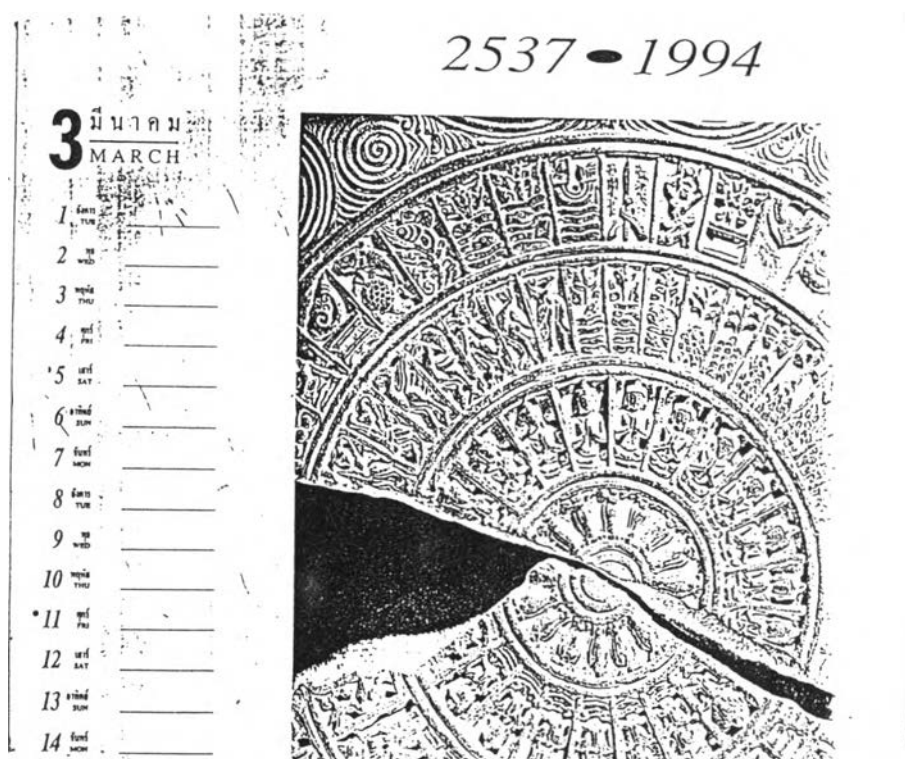
นอกจากจะบอกให้ทราบถึงวันเดือนปีแล้วยังบอกให้ทราบถึงวันสำคัญต่าง ๆ ตามความเชื่อและวัฒนธรรมของคนในสังคมไทย เช่นปฏิทินทุกฉบับจะบอกให้ทราบถึงวันสำคัญของชาติซึ่งเป็นวันหยุดราชการ เช่นวันขึ้นปีใหม่ วันแรงงานแห่งชาติ วันรัฐธรรมนูญ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ มีวันหยุดอื่นเกี่ยวเนื่องแสดงออกถึงค่านิยมความเชื่อของคนในสังคม เช่นวันเข้าพรรษาวันออกพรรษา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา นอกจากนี้ปฏิทินได้บอกให้ทราบวันสำคัญตามวัฒนธรรมประเพณีของคนไทยที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา เช่น วันสารท วันตรุษสงกรานต์ วันลอยกระทง วันพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมค่านิยมของคนไทยที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่ปฏิทินบางฉบับยังบอกให้ทราบถึงวันตรุษจีน วันสารทจีน วันคริสต์มาส ฯลฯ ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมอื่นที่เข้ามาปะปนอยู่ในสังคมไทย บทบาทหน้าที่ของปฏิทินในปัจจุบันนอกจากจะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมของคนในยุคปัจจุบันแล้วปฏิทินยังทำหน้าที่เป็นเสมือนแบบบันทึกนัดหมายแจ้งเตือนให้คนในสังคมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยพร้อมเพรียงกันทำให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคม เช่นในช่วงวันสงกรานต์ผู้คนจำนวนมากจะเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมเพื่อไปทำบุญและร่วมรดน้ำขอพรจากบิดามารดาและผู้อาวุโสที่ตนเคารพนับถือ การร่วมประเพณีลอยกระทงในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำเดือน 12 การทำบุญตักบาตรและถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุในวันเข้าพรรษา เป็นต้น การที่คนในสังคมเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยพร้อมเพรียงกัน ก่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะที่

แสดงออกถึงค่านิยมและความเชื่อของคนในสังคมนั้น รวมทั้งก่อให้เกิดความรู้สึก
 สัมผัสที่สมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำให้เกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและ
 มีการสืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างไม่ขาดสาย จึงนับได้ว่าปฏิทินไทยในปัจจุบัน
 ได้มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีบทบาท
 ในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทย

1.3 บทบาทหน้าที่ในการเป็นเครื่องมือบริหารและจัดการชีวิต

ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ผู้คนในยุคปัจจุบัน
 สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของดินฟ้าอากาศอีก
 ต่อไป ทำให้ความจำเป็นในการพึ่งพาอาศัยปฏิทินในการเตรียมตัวให้พร้อม
 สำหรับการดำรงชีวิตตามฤดูกาลต่าง ๆ ลดน้อยลงไป แต่สภาพเศรษฐกิจและ
 สังคมที่ซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วทำให้คนในสังคม
 ต้องมีความตื่นตัวรับแรงกดดันกันอยู่ตลอดเวลา การดำเนินชีวิตประจำวัน
 จึงต้องอาศัยปฏิทินเป็นเครื่องมือในการแจ้งเตือนกำหนดนัดหมายและวางแผน
 การดำเนินชีวิต ปฏิทินในปัจจุบันจึงถูกออกแบบให้สามารถตอบสนองความต้องการ
 การใช้สอยจำเป็นของคนปัจจุบัน โดยการออกแบบให้มีพื้นที่ว่างสำหรับการจด
 บันทึกเพื่อการนัดหมายหรือบันทึกข้อความสั้น ๆ เพื่อเตือนความทรงจำ ตัวอย่าง
 เช่น ปฏิทินของบริษัทในเต็ดคอมมิเนชั่น และปฏิทินของนิตยสารมีเดียได้พิมพ์
 ตัวเลขบอกวันที่ไว้ที่มุมบนด้านซ้ายของตารางทำให้มีพื้นที่ว่างสำหรับการจดข้อความ
 สั้น ๆ ลงในตารางสี่เหลี่ยมของแต่ละวัน หรือปฏิทินแขวนทองชนาคารอาคาร
 สงเคราะห์ชุดตามรอยพระบาทที่พิมพ์สีทุกวันและวันที่เรียงในแนวริมด้านขวา
 และซ้ายของแผ่นพลิก โดยมีพื้นที่ว่างสำหรับการจดบันทึกเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้
 นี้ปฏิทินปัจจุบันส่วนใหญ่ยังพิมพ์ตารางปฏิทินที่ยังมาไม่ถึงและปฏิทินของวันเดือน
 ปีที่ผ่านไปแล้วควบคู่กับปฏิทินปัจจุบันด้วย เช่นปฏิทินของนิตยสารมีเดีย ปฏิทิน

ของนิสิตอาวານี ปฏิทินของศูนย์สรรพสินค้าเถียงอินทร์พลาซ่าและศูนย์สรรพสินค้า
เซ็นทรัลพลาซ่า ปฏิทินของบริษัทอีสเทิร์น สตาร์ ปฏิทินของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เป็นต้น การที่ปฏิทินปัจจุบันพิมพ์ปฏิทินของเดือนที่แล้วมาแล้ว และ
ที่ยังมาไม่ถึงไว้คู่กับปฏิทินปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าคนในปัจจุบันจำเป็นต้องพึ่งพา
ปฏิทินในการวางแผนการดำเนินชีวิตล่วงหน้า และตรวจสอบกิจกรรมที่ผ่านมา
แล้วในอดีต เพื่อกำหนดชีวิตในปัจจุบันและในอนาคตด้วย จึงนับได้ว่าปฏิทินไทย
ในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมอย่าง
แนบแน่น

ภาพที่ 10 การออกแบบปฏิทินให้ตอบสนองความต้องการใช้สอยในชีวิตประจำวัน

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าปฏิทินในปัจจุบันจะมีบทบาทหน้าที่เชิงใช้
 สื่อยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเวลาและเชื่อมโยง
 โยงปัจเจกบุคคลเข้ากับสังคมโดยรวม แต่ในทางกลับกันสภาพเศรษฐกิจและ
 สังคมในปัจจุบันก็ก่อให้เกิดกลุ่มวัฒนธรรมย่อยขึ้น ซึ่งคนกลุ่มนี้จะมีวิถีชีวิตค่านิยมพื้นฐานความเชื่อเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งมีการสื่อสารติดต่อเพื่อ
 ร่วมทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่มด้วยกัน คนเหล่านี้จะมีการตีความความหมาย การ
 อ่านรหัสที่ปรากฏบนปฏิทินในลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้อื่น เช่น ความหมาย
 ของเดือนพฤษภาคมสำหรับครูและนักเรียนแล้ว หมายถึงการเริ่มต้นกิจกรรม
 การเรียนการสอน การกลับไปพบปะเพื่อนฝูงและการเริ่มชีวิตในโรงเรียนอีก
 ครั้ง ในขณะที่เดือนมีนาคม - เมษายน ทุกคนก็จะรับรู้ว่าเป็นช่วงของการ
 ปิดภาคเรียนเป็นช่วงของการพักผ่อนจากหน้าที่อันน่าเบื่อหน่าย สำหรับนักเรียน
 ก็ถือเป็นช่วงของความตื่นเต้นสนุกสนานที่จะได้หยุดเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ
 ที่พึงพอใจเป็นต้น จากลักษณะวิถีชีวิตของคนในสังคมเฉพาะกลุ่มดังกล่าวจึงทำ
 นายได้ว่าในอนาคตจะมีปฏิทินที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็น
 ของคนเฉพาะกลุ่มมากขึ้น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วปัจจุบันหน่วยงาน องค์กร
 และกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมวัฒนธรรมย่อยต่าง ๆ ก็ได้มีจัดทำปฏิทินเพื่อประ-
 โยชน์ใช้สอยในการดำเนินชีวิตของคนเฉพาะกลุ่มบ้างแล้ว เช่น ปฏิทินการศึกษา
 ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ปฏิทินการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ องค์กร
 สถานประกอบการต่าง ๆ เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าปฏิทินหลายฉบับที่มี
 ลักษณะเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเวลาของคน
 เฉพาะกลุ่ม เช่น ปฏิทินของบริษัทโกลัน เคมเมต ซึ่งเป็นปฏิทินแขวนขนาดใหญ่
 ซึ่งมีพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของหน้ากระดาษเป็นตัวปฏิทินแผ่นละ 1 เดือน โดยทำ
 เป็นตารางขนาดประมาณ 2"x2" พิมพ์ตัวเลขบอกวันที่ขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน
 แต่ไกล มีตัวอักษรบอกชื่อเดือนชื่อวัน ภาษาที่ใช้ในปฏิทินชุดนี้มีสามภาษา

คือภาษาจีนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บอกชื่อปีนักษัตรเป็นภาษาไทย บอกข้าง
 ทิศข้างแรมและเดือนไทยกำกับไว้ในแต่ละวัน บอกวันธรรมสวนะด้วยรูปพระ
 พุทธรูป บอกฤกษ์ยามของแต่ละวันเป็นภาษาจีนและภาษาไทย เช่น วันชวดไม่
 ถูกกับมะเมีย วันทลไม่ถูกกับวอก บอกทิศที่เป็นคูและทิศที่เป็นโทษของแต่ละ
 เดือนเช่นในเดือนมกราคม ลัคนาทิศคือ ทิศใต้-เหนือ กาลกัมภ์คือทิศตะวันออก
 เดือนกุมภาพันธ์ ลัคนาทิศคือ ทิศตะวันออก-ตก กาลกัมภ์คือทิศเหนือ บอกวันที่
 เป็นมงคลในแต่ละเดือนว่าวันใดเหมาะสำหรับการทำพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น
 "วันที่ 7, 10 มกราคมเป็นวันชงไชย เลือกเป็นฤกษ์ที่ดีแล้วเหมาะในการมงคล
 สมรส เปิดกิจการ ชนบ้านใหม่" ฯลฯ และมีภาษาจีนเนื้อหาเดียวกันกำกับข้าง
 ล่าง และบอกชื่อผู้เรียบเรียงปฏิทินชุดนี้โดยมีข้อความระบุว่า "เรียบเรียงโดย
 ณา เอียงไทรศาสตร์" ในวันก่อนที่จะเป็นวันออกรางวัลสลากกินแบ่งของรัฐบาล
 จะมีตัวเลขเขียนในลักษณะไขว้พันกันตีความได้หลายตัวเลขกำกับไว้ในลักษณะ
 ของการไขตัวเลขให้ผู้นิยมเสี่ยงโชคนำไปเสี่ยงโชค ส่วนที่เป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์
 พิมพ์ด้วยตัวอักษรสีแดงเช่นเดียวกับวันอาทิตย์ แต่จะมีรูปภาพแสดงกิจกรรมหรือ
 สื่อความสำคัญของวันนั้น ๆ ไว้ด้วย เช่น วันตรุษจีนก็จะมีรูปคนเซตสิ่งโตและ
 คนตกลอง วันมาฆบูชาจะมีรูปพระสงฆ์จำนวนมากเข้าฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า
 เป็นต้น ซึ่งบอกให้ทราบถึงกิจกรรมและรากฐานทางวัฒนธรรมของคนในสังคม
 เนื่องจากตัวปฏิทินมีการออกแบบและมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ
 และประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันค่อนข้างมาก จึงมีการสงวนลิขสิทธิ์โดยมี
 ข้อความว่า "(สงวนลิขสิทธิ์) ห้ามผู้ใดลอกเลียนแบบ สำนักงานชานาญกิจทนาย
 ความ โทร 2817222, 28110267"

ปฏิทินฉบับนี้ ผู้ผลิตได้ออกแบบโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้สามารถตอบ
 สนองค่านิยมและวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนเชื้อสายจีนและคนไทยที่มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับกลาง นอกจากจะให้ประโยชน์ให้สลับในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการดูวันเดือนปี โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยในปัจจุบันอย่างครบถ้วน เช่น วันหยุดราชการ วันหยุดตามประเพณี และวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการเตรียมตัวและการจัดงานพิธีเฉลิมฉลองในวาระต่าง ๆ ปฏิทินชุดนี้จัดทำหน้าที่สนองต่อความต้องการของคน ซึ่งมีพื้นฐานค่านิยมจากสามวัฒนธรรมคือ

1. วัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่คนไทยนำมาใช้ในการกำหนดแบบแผนการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เช่น การแบ่งวันออกเป็นวันทำงาน 5 วัน คือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยมีวันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดพักผ่อน การกำหนดวันที่ 1 มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ นอกจากนี้ยังมีกำหนดวันคริสต์มาสไว้สำหรับผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมตะวันตกอย่างแท้จริงอีกด้วย
2. วัฒนธรรมไทย โดยการมีรายละเอียดบอกวันข้างขึ้นข้างแรม วันพระ วันสำคัญทางศาสนาพุทธ วันนักขัตฤกษ์ตามประเพณีไทย และวันหยุดราชการเนื่องในวันสำคัญของไทย เช่น วันจักรี วันเฉลิมพระชนมพรรษา และมีการบอกฤกษ์ยาม ตามคติไทย
3. วัฒนธรรมจีน เช่น การบอกถึงวันที่ไม่สมพงษ์กันในแต่ละวัน ประเพณีตรุษจีน วันเซ็งเม็ง วันสาทรจีน เป็นต้น

ไม่ถูกกับเมีย 11 十一月廿八日 癸未 十一月廿九日 甲申	牛日 冲羊人 วันถูกไม่ถูกกับเมีย 10 十一月廿八日 癸未	虎日 冲猴人 วันหาหมอกกับชาน 11 十一月廿九日 甲申	兔日 冲鸡人 วันเกาะไม่ถูกกับเงา 12 十二月初一日 乙酉	龙日 冲狗人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 13 十二月初二日 丙戌	蛇日 冲猪人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 14 十二月初三日 丁亥	馬日 冲鼠人 15 十二月初四日 戊子
ไม่ถูกกับอู 16 十二月初五日 己丑	羊日 冲牛人 วันขาดไม่ถูกกับเงา 17 十二月初六日 庚寅	猴日 冲虎人 วันระกาไม่ถูกกับเงา 18 十二月初七日 辛卯	鸡日 冲兔人 วันจ่อไม่ถูกกับเงา 19 十二月初八日 壬辰	狗日 冲龙人 วันขุนไม่ถูกกับเงา 20 十二月初九日 癸巳	猪日 冲蛇人 วันขาดไม่ถูกกับเงา 21 十二月初十日 甲午	牛日 冲馬人 22 十二月初十一日 乙未
ไม่ถูกกับชาน 23 十二月初十二日 丙申	鼠日 冲牛人 วันเกาะไม่ถูกกับเงา 24 十二月初十三日 丁酉	兔日 冲鸡人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 25 十二月初十四日 戊戌	龙日 冲狗人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 26 十二月初十五日 己亥	蛇日 冲猪人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 27 十二月初十六日 庚子	馬日 冲鼠人 วันระเหิมไม่ถูกกับเงา 28 十二月初十七日 辛丑	羊日 冲牛人 29 十二月初十八日 壬寅
30 十二月初十九日 癸卯	31 十二月初二十日 甲辰	1 十二月初二十一日 乙巳	2 十二月初二十二日 丙午	3 十二月初二十三日 丁未	4 十二月初二十四日 戊申	5 十二月初二十五日 己酉

ธันวาคม 一九九三年					
๒๕๓๖					
UE	WED	THU	FRI	SAT	
	1	2	3	4	
	7	8	9	10	11
	14	15	16	17	18
	21	22	23	24	25
	28	29	30	31	

สร้างภาพพจน์ด้วยคุณภาพยา

FEBRUARY กุมภาพันธ์ 1994 ๒๕๓๗						
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ภาพที่ 11 ปฏิทินโวลันรูปแบบและเนื้อหาตอบสนองความต้องการใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนชั้นกลาง

เนื้อหาในลักษณะดังกล่าวทำให้ปฏิทินชุดนี้มีคุณค่าเพื่อการใช้สอยสูง เริ่มตั้งแต่การพิมพ์ตัวเลขและตัวอักษรบอกวันเดือนปีให้มีขนาดใหญ่ที่เห็นได้ชัดเจน มีข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวันสำหรับผู้ที่อยู่ในยุคสมัย มีการใบทวอยสำหรับผู้สนใจในการเสี่ยงโชค ทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้นำมาพิมพ์ไว้ในปฏิทินฉบับนี้เกิดจากการพยายามนำข้อมูลที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตของคนปัจจุบันบางกลุ่มมาบรรจุไว้

ปฏิทินอีกฉบับหนึ่งก็แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารท่า
 ความเข้าใจร่วมกัน เรื่องเวลาของคนเฉพาะกลุ่มก็คือ ปฏิทินชุด Hole 7 Par
 3 195 Years ของ The Royal Gems ซึ่งทำธุรกิจเกี่ยวกับสนามกอล์ฟ
 สโมสรกีฬา และคอนโดมิเนียม โดยในส่วนที่เป็นตัวปฏิทินนั้นไม่มีการบอกให้
 ทราบถึงวันหยุดนักขัตฤกษ์หรือวันหยุดราชการเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ
 ดังเช่นปฏิทินทั่วไปทั้งนี้เป็นการสื่อความหมายว่าสโมสรกีฬาและสนามกอล์ฟ
 เปิดให้บริการตลอดวันเหล่านั้น แต่จะมีข้อความบอกให้ทราบได้ตารางปฏิทิน
 ของแต่ละเดือนว่า "closed monday" ซึ่งก็หมายความว่า สนามกอล์ฟและ
 สโมสรกีฬาจะเปิดให้บริการในวันจันทร์ หรือในเดือนเมษายนก็มีข้อความบอก
 ให้ทราบว่า ปิดให้บริการในวันสงกรานต์ คือ "closed Songkran day
 13 april" ส่วนในเดือนกันยายนกลับมีข้อความว่า "Open H.M. The
 King's Birthday 5 December" ซึ่งก็หมายความว่าสนามกอล์ฟและ
 สโมสรกีฬาจะเปิดให้บริการในวันที่ 5 กันยายน สักขณะดังกล่าวทำให้ปฏิทิน
 ฉบับนี้เป็นเครื่องมือสื่อสารกันระหว่างคนที่เล่นกอล์ฟและให้บริการในสโมสร
 กีฬาของ The Royal Gems ปฏิทินฉบับนี้จึงมีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารท่า
 ความเข้าใจในกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

THE ROYAL GEMS GOLF & SPORTS CLUB
 THE ROYAL GEMS CONDOMINIUM
 2537 / 1994

มกราคม JANUARY	กุมภาพันธ์ FEBRUARY	มีนาคม MARCH	เมษายน APRIL	พฤษภาคม MAY	มิถุนายน JUNE
อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 Closed Saturdays One 13 April Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 Closed Mondays
กรกฎาคม JULY	สิงหาคม AUGUST	กันยายน SEPTEMBER	ตุลาคม OCTOBER	พฤศจิกายน NOVEMBER	ธันวาคม DECEMBER
อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.	อ. ส. อ. พ. พ. ส. อ. S. M. TU. W. TH. F. SAT.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 Closed Mondays	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Open MN The 11th Birthday 5 December Closed Mondays

ภาพที่ 12 ปฏิทินของ The Royal Gems Golf ทำหน้าที่สื่อสารระหว่างคนเฉพาะกลุ่ม

บทบาทหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นเป็นบทบาทหน้าที่เชิงการให้สอยเพื่อการบอกวันเวลา ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการจำเป็นของคนในสังคมที่ต้องการมีเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องเวลาโดยรูปแบบเนื้อหาของปฏิทินได้ปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการใช้สอยและตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

2. บทบาทหน้าที่ในการสื่อสารตามเจตนาของผู้ผลิต

บทบาทหน้าที่ในฐานะ เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารตามเจตนาของผู้ผลิต ผู้ผลิตนี้เป็นบทบาทหน้าที่ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีมุมมองเห็นศักยภาพของปฏิทินในการ เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารที่สื่อสารข้อมูลบางอย่างจากผู้ผลิตปฏิทิน ซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านและสถานประกอบการต่าง ๆ ไปยังผู้ใช้ปฏิทินซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของปฏิทินเพื่อค้นหาเจตนาของผู้ผลิตปฏิทินในการใช้ปฏิทินเป็นสื่อเพื่อการสื่อสาร พบว่า ปฏิทินในปัจจุบันมีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารตามเจตนาของผู้ผลิตดังต่อไปนี้

2.1 บทบาทหน้าที่ในการ เป็นสื่อแสดงออกซึ่งภาพลักษณ์ขององค์กร ผู้ผลิตปฏิทินซึ่งเป็นผู้ประกอบการบริษัท ห้างร้าน หน่วยงาน ฯลฯ นอกจากจะผลิตปฏิทินขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นของขวัญของที่ราชวดยศตอบแทนลูกค้า และผู้มีอุปการะคุณเนื่องในโอกาสที่ปีใหม่แล้วยังได้ใช้ปฏิทินเป็นสื่อในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรด้วย ภาพลักษณ์ที่นิยมสื่อสารผ่านสื่อปฏิทินในปัจจุบันมีหลายประการด้วยกันคือ

2.1.1 ภาพลักษณ์ในการเป็นผู้เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย จากปฏิทินจำนวน 20 ฉบับที่นำมาให้เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าปฏิทินจำนวนถึง 7 ฉบับมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรมไทย ทั้งนี้มีผลเกี่ยวเนื่องมาจากรัฐบาลได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2537 เป็นปีแห่งการรณรงค์วัฒนธรรมไทย ดังนั้นบริษัทห้างร้านและองค์กรต่าง ๆ จึงได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลด้วยการจัดพิมพ์ปฏิทินที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรมไทย โดยพยายามชักจูงให้นิมน้าวใจผู้รับปฏิทินให้เห็นคุณ

ค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทยพร้อมกันนั้นก็นำเสนอบทบาทขององค์กรในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องสนับสนุนศิลปะวัฒนธรรมไทย ตัวอย่างเช่น ปฏิทินชุด "50 ปีมหาวิทยาลัยศิลปากร : 42 ปีบริษัทฟิลิปส์ประเทศไทย" ที่มีเนื้อหา กล่าวถึงศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้ได้รับการขนานนามว่าเป็น บิดาแห่งศิลปะสมัยใหม่ของไทย ว่าเป็นผู้ที่ได้วางรากฐานการศึกษาศิลปะสมัยใหม่ของไทย โดยได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้นเมื่อ 50 ปีที่แล้ว และบริษัทฟิลิปส์ อีเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้มีส่วนในการเสริมสร้างความสุข ความสบายให้กับผู้คน จึงถือได้ว่าเป็นผู้ใช้ศิลปะ เพื่อมนุษยชาติต่อเนื่องกันมาถึง 42 ปี รวมทั้งได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสืบสานอุดมการณ์ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ด้วยการสนับสนุนการจัดประกวดศิลปกรรมในระดับต่าง ๆ ผู้ผลิตปฏิทินได้ยกค่ากล่าวของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมาแสดง ไว้ปฏิทินชุดนี้เพื่อยืนยันถึงความสำคัญของศิลปะวัฒนธรรมไทย ว่า

"วัฒนธรรมไทยนั้น มิได้หมายถึงแต่เพียงว่า

เราแต่งตัวอย่างไร เราทักทายปราศรัยกันอย่างไร

หรือเรานั่งเก้าอี้แทนที่จะนั่งพับเพียบกับพื้น หากหมายถึง

ถึงความคิดทางสมอง ความรู้สึกในส่วนลึกภายในและ

ความมั่นคงทางจิตใจของเรานั้น ศิลักษณ์อันแท้จริง

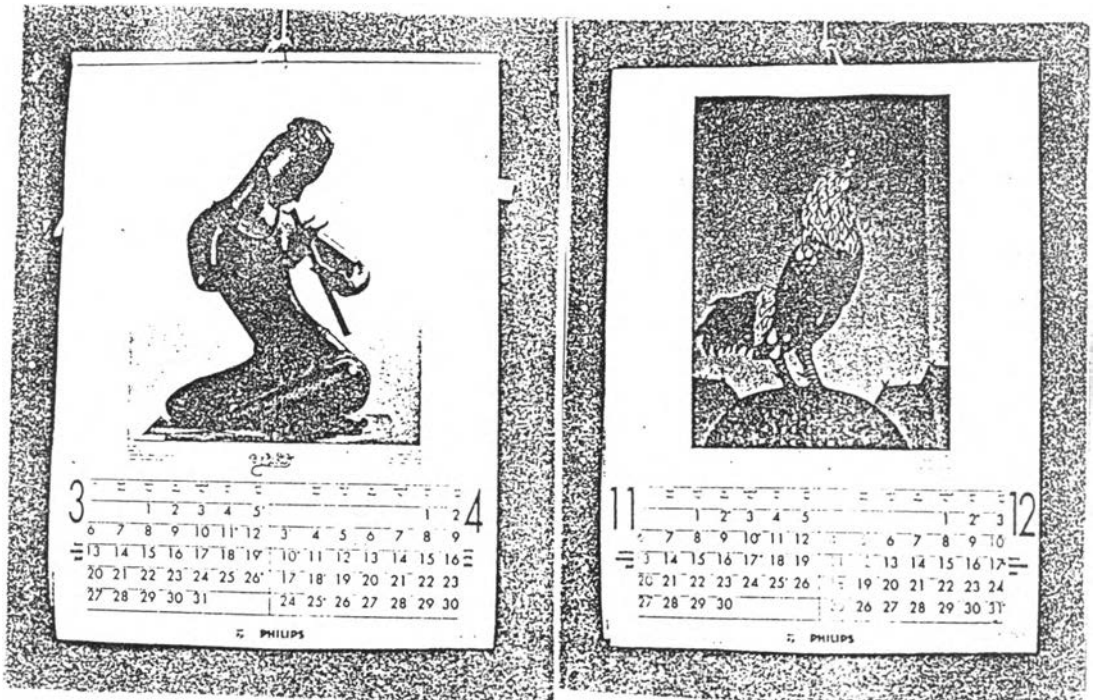
ของชาติ ไม่มีสิ่งใดที่แสดงออกซึ่งความรู้สึกทางวัฒนธรรม

ยิ่งไปกว่าศิลปะ"

และเพื่อเป็นการยืนยันว่าบริษัทฟิลิปส์ฯ เล็งเห็นความสำคัญของ

ศิลปะวัฒนธรรมไทย ปฏิทินชุดนี้ได้ นำเอาภาพงานศิลปะสมัยใหม่ที่ล้วนได้รับ

รางวัลระดับเหรียญทองจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติมาแสดงไว้

ภาพที่ 13 ปฏิทินของบริษัทฟิลิปส์ ทำหน้าที่สร้างภาพลักษณ์ในการเป็นองค์กรที่เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

2.1.2 ภาพลักษณ์ในการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากในปัจจุบันสังคมกำลังตื่นตัวต่อปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ประกอบการจำนวนมากได้นำกลยุทธ์ของ green marketing มาใช้เพื่อประโยชน์ทางการตลาด ปฏิทินได้ถูกใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ในการเป็นผู้ประกอบการที่มีจิตสำนึกเห็นความสำคัญของกาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

ชากรธรรมชาติ โดยนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและ
 ทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหา
 ป่าไม้ถูกทำลายและการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ฯลฯ โดย
 ชี้ให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเสื่อม
 โทรมและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคน ในขณะเดียวกันก็ปลุกเร้าให้ทุกคนหันมา
 ให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ปฏิทินชุด นกเงือกส์เบิ้ลภณ
 ของป่าดงดิบได้พิมพ์ข้อความตอนหนึ่งแสดงถึงบทบาทของบริษัทยูไนเต็ดคอม-
 มูนิตี้เนชั่นฯ ในการอนุรักษ์นกเงือกไว้ว่า

"บริษัทยูไนเต็ดคอมมูนิตี้เนชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)

เป็นบริษัทฯ ที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านอนุรักษ์ร่วมกับมูลนิธิศึกษา
 วิจัยนกเงือกมาแต่เริ่มแรก เราทำงานด้านเทคโนโลยีที่ก้าว
 หน้าไปพร้อมกับการอนุรักษ์ เพื่อสร้างความสมดุลให้กับ
 ธรรมชาติโดยการเข้าไปช่วยเหลือทั้งด้านการสื่อสารและ
 ปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้การทำงานของมูลนิธิเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
 เ็นองตลอดไป"

ภาพที่ 14 ปฏิทินชุดนกเงือกสัญลักษณ์ของป่าดงดิบ สร้างภาพลักษณ์ในการเป็นองค์กรที่เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ

ตัวอย่างของการใช้ปฏิทินเป็นสื่อเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นองค์กรที่เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่น่าสนใจอีกฉบับหนึ่งคือ ปฏิทินชุดโลกนี้ในมือใคร ของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลซึ่งได้ร่วมกับมูลนิธิสิ่งแวดล้อมในการจัดทำปฏิทินชุดนี้ขึ้นในรูปของเกมที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อม ๆ กับให้สาระความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปฏิทินชุดนี้ได้ตั้งคำถามว่า "โลกนี้ในมือใคร" ซึ่งเป็นคำถามที่ชวนให้ผู้ใช้ปฏิทินคิดค้นหาคำตอบจากปฏิทิน โดยเมื่อผู้ใช้ปฏิทินเล่นเกมแต่ละเกมที่อยู่ในปฏิทินฉบับนี้ก็จะได้ทราบถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ในขณะที่เล่นเกมเหล่านี้ก็จะชี้ให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นล้วนเป็นผลจากการกระทำของคนบนโลกนี้ทั้งสิ้น และการจะแก้ปัญหาดังกล่าวก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนทุก ๆ คน

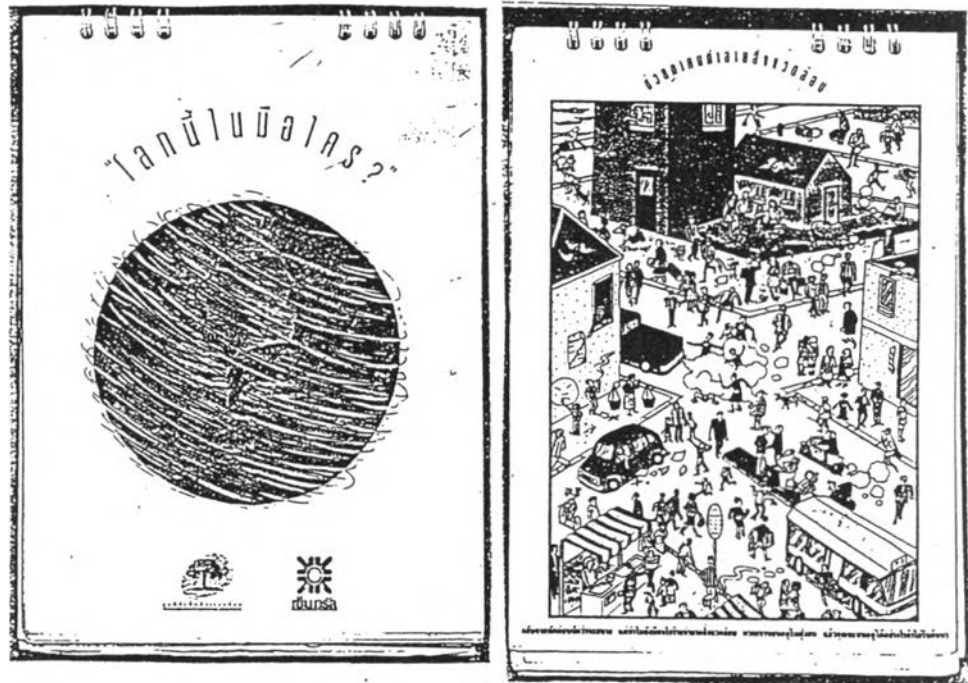
ซึ่งสรุปเป็นคำตอบได้ว่า โลกของเราจะน่าอยู่หรือไม่ขึ้นอยู่กับคนทุกคนบนโลกนี้ ดังมีข้อความปรากฏในปฏิทินกับบนตลับหนึ่งว่า

"และกับคำถามที่ว่า โลกนี้ในมือใคร ?

ผู้ตอบคำถามนี้ได้ดีที่สุด คือคนที่คุณค้นหน้า

ดีที่สุด เวลาส่องกระจกนั้นใจ เขาจะเป็นผู้ไข

ปริศนา เพื่อรักษาโลกนี้ไว้ให้คงงาม...."

ภาพที่ 15 ปฏิทินชุดโลกนี้ในมือใคร สร้างภาพลักษณะให้กับเซ็นทรัลในฐานะเป็นผู้เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.3 ภาพลักษณ์ในการเป็นผู้ที่ทะนุถนอมสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยได้ใช้ปฏิทินเป็นสื่อเพื่อชักจูงใจให้ผู้ซื้อปฏิทินเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กรของตน ในฐานะเป็นผู้มีจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรักความห่วงหาพันเห็นความสำคัญในการดำรงรักษาสถาบันทางสังคมให้คงอยู่เพื่อยึดเหนี่ยวคนในสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สถาบันสำคัญของสังคมที่ผู้ประกอบการนิยมอ้างอิงคือสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันพุทธศาสนา เช่น ปฏิทินชุด พระบิดาประชาราษฎร์ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา ที่นำเสนอพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวเนื่องกับโครงการพระราชกรณียกิจในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อสื่อสารแสดงให้เห็นถึงแนวคิดพระราชดำริของพระองค์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ตัวอย่าง เช่นพระบรมราชโองการตอนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทว่า

“... การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำให้ได้ด้วยความสามารถ ด้วยความเฉลียวฉลาด

คือทั้งเฉลียวทั้งฉลาด ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ มิได้มุ่งที่จะหาเงินด้วยวิธีการใด ๆ ใครอยากหาเงินขอให้ลาออกจากตำแหน่ง ไปทำการค้าดีกว่า เพราะว่าทำผิดพลาดไป แล้วบ้านเมืองเราล่มจม และเมื่อบ้านเมืองของเราล่มจมแล้ว เราอยู่ไม่ได้ ก็เท่ากับเสียหายทุกอย่าง...”

หรือปฏิทินของบริษัทอาคารเนย์ประกันภัย ที่นำภาพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวคู่กับสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีมาพิมพ์บนปฏิทิน ก็มี

จุดประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นผู้ที่เคารพเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะที่เด็วกันก็อาศัยอ้างอิงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับบริษัทฯ ด้วยโดยการบอกให้ทราบว่าสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมราชินีนาถทรงเป็นองค์ปฐมผู้ทรงถือกรมธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมกับแรกของบริษัทฯ

พระบิดา
พระราชาราชฎร์

ปฏิทินปีพุทธศักราช
2537

 รณครกรงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
บริษัทมหาชน จำกัด

ภาพที่ 16 ปฏิทินชุดพระบิดาพระราชาราชฎร์ แสดงออกถึงการเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันศาสนาได้ถูกนำมาใช้อ้างอิงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นผู้มีความที่อสังคีตสูงสุด ควรแก่ความไว้วางใจ โดยนอกจากจะแสดงให้เห็นว่าองค์กรนั้น ๆ มีความเชื่อถือในสถาบันศาสนาพุทธเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไปแล้ว หลักกรรมทางศาสนาที่ผู้ผลิตปฏิทินนำมาตีพิมพ์ก็ทำหน้าที่เชื่อมโยงอ้างอิงว่าผู้ผลิตปฏิทินเองก็มีความเชื่อและยึดถือหลักกรรมที่ยกมา ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่ควรแก่การไว้วางใจได้ในความที่อสังคีตสูงสุด ตัวอย่างปฏิทินที่มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นผู้ยึดมั่นเห็นความสำคัญของพุทธศาสนาก็เช่น ปฏิทินชุดธรรมบรรณาการของนายบัญชา เฉิมชัยกิจ เจ้าของสำนักพิมพ์สุกภาพใจ ที่นำเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติและผลงานของท่านพุทธทาสมาตีพิมพ์พร้อม ๆ กับข้อมูลแนะนำตัวนายบัญชา เฉิมชัยกิจ ในฐานะสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ผู้เคยเป็นประธานสภาเทศบาลเมืองเชียงใหม่ และเจ้าของสำนักพิมพ์สุกภาพใจ ก็เป็นการอ้างอิงความเป็นพระผู้มีปฏิวัติปฏิบัติชอบ และได้รับการยอมรับในการเป็นผู้ทรงคุณธรรมของท่านพุทธทาสอีกที ว่า นายบัญชาก็เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนาโดยเฉพาะท่านพุทธทาสอีกที ดังนั้น จึงเชื่อถือได้ในเรื่องความที่อสังคีตสูงสุด ส่วนพุทธศาสนาสุภาสิตที่ยกมานั้นก็เหมือนเป็นการบอกกล่าวเป็นนัย ๆ ว่า เป็นพุทธศาสนาสุภาสิตที่นายบัญชา เฉิมชัยกิจ ยึดถือปฏิบัติตามมาโดยตลอด ดังนั้น นายบัญชา เฉิมชัยกิจ จึงเป็นนัยการเมืองที่ไว้วางใจได้ในเรื่องการมีคุณธรรมประจำใจ

2.1.4 ภาพลักษณ์ในการเป็นองค์กรที่มีความมั่นคงมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง มีความเชี่ยวชาญมีความทันสมัยล้ำยุค เป็นภาพลักษณ์ที่ผู้ประกอบการนิยมใช้ปฏิบัติเป็นสื่อในการแสดงออก เป็นต้นว่า ปฏิทินของบริษัทฟิลิปส์ประเทศไทย นอกจากจะแสดงออกว่าเป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับศิลปะไทยสมัยใหม่ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับธุรกิจของบริษัทฟิลิปส์ที่จำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในวิถีชีวิตของคนยุคใหม่แล้ว การให้ชื่อปฏิทินว่า "50 ปีมหาวิทยาลัยศิลปากร : 42 ปีฟิลิปส์ประเทศไทย" นี้ก็เป็นกรอ้างอิงที่นอกจากจะแสดงออกซึ่งภาพลักษณ์ของบริษัทในการมีบทบาทสนับสนุนศิลปไทยสมัยใหม่ต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานแล้ว การเทียบเคียงอายุการก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรกับอายุการก่อตั้งบริษัทฟิลิปส์ประเทศไทยก็เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นบริษัทที่ก่อตั้งดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนานแสดงถึงความมั่นคงน่าเชื่อถือ หรือ ปฏิทินชุด Hole 7 Par 3 195 yards ของ The Royal Gems ที่ใช้ภาพจิตรกรรมไทยสื่อสารนำเสนอภาพของชนชั้นสูงกำลังตีกอล์ฟโดยมีบริวารคอยกางร่มให้ และมีแคดดี้ลากอล์ฟคอยส่งไม้กอล์ฟให้ มีเทพบุตรเทพธิดา 4 องค์ ตัดสัติเป่าเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ อยู่บนท้องฟ้า เบื้องล่างเป็นสนามกอล์ฟที่ปรับปรุงแต่งอย่างปราณีต มีสระน้ำซึ่งมีละลอกคลื่นพริ้วด้วยกระแสลม มีปลาตาคุดตาวาฬ มีสนามหญ้าที่มีการตัดแต่งปราณีตมีต้นไม้ใหญ่และต้นไม้ในตระกูลต้นปาล์ม ซึ่งแสดงถึงความทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตก ผู้ที่กำลังตีกอล์ฟแต่งกายด้วยเครื่องทรงตามแบบอย่างตัวละครไทย คือสวมสนับเพลา มีชายไหว ชายแครง สวมสังวาลย์ปิ่นเหลือง ทับทรวง ฯลฯ ศรีหะสวมหมวกแก๊ป สวมรองเท้าหัวงอนแบบไทย ผู้ตีกอล์ฟผู้นั้นอยู่ในท่าตั้งวงสวิง โดยมีลูกกอล์ฟตั้งอยู่บนพ่นสนาม เบื้องหน้าไกลออกไปเป็นธงซึ่งมีลักษณะของศิลปะไทยไว้เป็นทิวมาขลุ่ย กอล์ฟ ที่ขอบสนามจรดขอบฟ้ามีปราสาทเก้ายอดสวยงาม แสดงให้เห็นว่าเป็น

ถิ่นพำนักของผู้ที่กำลั้งตีกอล์ฟ บริวารที่ติดตามประกอบด้วยคนกางร่มที่เป็นชายและแคคตัสถือถุงกอล์ฟที่เป็นหญิง ทั้งสองคนแต่งกายตามแบบอย่างตัวละครไทย แต่คนถือร่มที่เป็นชายมีเครื่องแต่งกายที่มีความอลังการน้อยกว่าผู้ที่กำลั้งตีกอล์ฟ สิ่งที่แสดงความแตกต่างทางด้านชนชั้นระหว่างผู้ตีกอล์ฟกับคนทั้งสองอย่างเห็นได้ชัดคือ ทั้งผู้ถือร่มและแคคตัสไม่สวมรองเท้าในขณะที่ผู้ตีกอล์ฟสวมรองเท้าและสวมหมวกแก๊ปสไตล์ตะวันตก ภาพดังกล่าวอยู่ภายในกรอบซึ่งตกแต่งด้วยลายดอกไม้งดงามตามแบบไทย ได้ภาพมีตัวอักษรภาษาอังกฤษเขียนเล่นทางอย่างงดงามในกรอบลายไทยว่า "Hole 7 Par 3 195 yards"

ซึ่งภาพนี้ทำหน้าที่สื่อสารให้ผู้รับปฏิทินเกิดความรู้สึกว่า The Royal Gems ซึ่งทำธุรกิจเกี่ยวกับสนามกอล์ฟ สโมสรกีฬา และคอนเสิร์ตมีเนียม เป็นแหล่งให้บริการเพื่อการอยู่อาศัยและการพักผ่อนหย่อนใจที่มีความทันสมัยหรือทันสมัย และ เป็นแหล่งให้บริการสำหรับชนชั้นสูงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ผู้ที่ไปใช้บริการจะได้รับความสะดวกสบายและบริการอย่างดีเลิศ ปฏิทินของนิชดาธานี ซึ่งทำธุรกิจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยก็ใช้วิธีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกันนำเสนอนิทรรศการนำเสนอเนื้อหาที่แสดงถึงสิ่งก่อสร้างที่มีความทันสมัยพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเน้นมาตฐานการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างตะวันตก ทั้งสื่อสารแสดงออกโดยใช้ผู้แสดงแบบที่เป็นชาวต่างประเทศ

ภาพที่ 17 ปฏิทินของ The Royal Gems Golf แสดงออกถึงการเป็นผู้ประกอบการที่มีสถานภาพของคนชั้นสูง

2.2 บทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับผู้รับปฏิทินรวมทั้งเพื่อการหวังผลในเชิงธุรกิจ ผู้ผลิตปฏิทิน ได้ใช้ปฏิทินเป็นช่องทางสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยปฏิทินทุกฉบับจะมีชื่อของผู้ผลิตปฏิทินกำกับอยู่ซึ่งก็เป็นการแจ้งให้ทราบว่า ผู้ผลิตเป็นใคร ทำธุรกิจอะไร มีทัศนคติต่อสังคมหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างไร การที่เราได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใดผู้หนึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกสนิทสนมคุ้นเคย ซึ่งก็เช่นเดียวกับปฏิทินที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือสถานประกอบการก็ทำให้ผู้รับปฏิทินเกิดความรู้สึกคุ้นเคยไว้วางใจ มันจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือบริการต่อไป ตัวอย่างเช่นปฏิทินของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการระบบ

ทางด่วนขั้นที่ 2 ว่า

"โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ในการศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและวิศวกรรมของโครงการ จากนั้นได้นำเสนอผลการศึกษานี้ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ การทางพิเศษฯ จึงได้จ้างกลุ่มบริษัทเนคโก (NECCO) ให้ทำการสำรวจออกแบบรายละเอียดทางวิศวกรรมของโครงการ...."

ให้ข้อมูลในส่วนของวิธีการก่อสร้าง ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้ทางด่วนในเรื่องมาตรฐานการก่อสร้าง

"ระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ใช้เทคโนโลยีการก่อสร้างที่ทันสมัย มีผลกระทบกีดขวางการจราจรน้อยที่สุด งานก่อสร้างส่วนใหญ่ดำเนินการไปบนคันยกยกระดับเหนือพื้นดินแล้วนำคานคอนกรีตสำเร็จรูปมาประกอบไว้บนเสาซึ่งหล่อไว้ล่วงหน้า....."

แสดงออกถึงทัศนคติต่อปัญหาส่วนรวม และวิธีการแก้ปัญหาซึ่งเป็นผลกระทบต่อประชาชนผู้ถูกเวนคืน

"ระบบทางด่วนขั้นที่ 2 มีโครงการช่วยเหลือผู้ถูกเวน

คืนอย่าง เป็นรูปธรรม การทางพิเศษฯ ร่วมกับการเคหะแห่ง
ชาติจัดสรรที่ดินบริเวณหมู่บ้านร่วมเกล้า เพื่อบรรเทาความเดือด
ร้อนของผู้ถูกเวนคืน นอกจากนั้นโครงการยังเอาใจใส่ให้ความ
สำคัญต่อการศึกษาแนวโน้มของมลพิษอันเกิดจากระบบทางด่วน
ด้วย"

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นปฏิทินของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จึงเปรียบได้กับแผนผังประชาสัมพันธ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อการเผยแพร่กิจการ
ผลงานของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เสริม
สร้างความเข้าใจอันดี ปลุกฝังทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับคนในกรุงเทพมหานคร
ซึ่งมีที่วัดเกี่ยวข้องกับทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ตัวอย่างของปฏิทินที่ทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์นอก
เหนือจากปฏิทินของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยแล้วยังมีปฏิทินชุดธรรม
บรรณาการของนายบัญชา เอลิมชัยกิจ ที่บอกกล่าวให้ผู้ใช้ปฏิทินได้รู้จักนาย
บัญชา ว่ามีหน้าตาอย่างไรจาก ภาพถ่ายของนายบัญชาที่พิมพ์ไว้ที่ปกหลังของ
ปฏิทินและได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับนายบัญชา เอลิมชัยกิจ ว่าเป็น "ลูกชายร้านขาย
ยาเอะแซ่ ประธานสภาเขตสัมพันธ์วงศ์ 2528-32 ที่ปรึกษาประธานสภาผู้
แทนราษฎรศาสตราจารย์มารุต บุนนาค เจ้าของสำนักพิมพ์สทภาพใจ" ข้อมูล
เหล่านี้จะมีประโยชน์กับผู้ใช้ปฏิทินในการพิจารณาตัดสินใจเลือกนายบัญชา
เอลิมชัยกิจ เป็นผู้แทนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป หรือปฏิทินของนิสิตอาสน์
ที่นอกจากจะมีแผนที่แสดงให้รู้ว่าโครงการของนิสิตอาสน์ตั้งอยู่ที่ไหนแล้ว ก็ยังมี
ข้อมูลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการก่อสร้าง การจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรม
เล่นนันทนาการ การจัดที่จอดรถ การจัดระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบการจราจร

ในโครงการ "ซล" นี้ ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ยังกำลังมองหาที่อยู่อาศัยสนใจ
ต้องการทราบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่อยู่อาศัย

A PLANNED COMMUNITY

Pre-planning the land use of the community and regulating development will protect property values and favorably foster land value appreciation. Planning will ensure a more satisfactory quality of life : security, sense of community, pleasant surroundings.

Density ratio 4:1
The livable area built in Nichada Thani will never be more than four (4) times the area of the land in Nichada Thani. For example, the capacity of apartment buildings in the Sukhummi area of 15 to 20 storeys are built on only 400 sq. wch to 600 sq. wch and have density ratios of 9:1 up to 16:1. Net result - in Nichada Thani there are more open spaces.

Recreational/open area in Nichada Thani
The green areas, lake area, and recreational areas (jogging paths, bicycle tracks, pools, tennis courts) will not be less than 30% of the total area in Nichada Thani. Net result room to breathe.

Double security
The greater Nichada Thani planned community will have its own perimeter wall and controlled security check points. Primary entrance points to the community are at Samakee Road to the south and access through Sanchalong Village to (Changwatana Road to the north). In addition, each sub-community will have its own security system to meet the specific needs of their residents.

Required minimum size of the units
No residential unit in Nichada Thani may have less than 120 sq. m. of livable area.

Required adequate parking in Nichada Thani
For multi-residential buildings (garden apartments, medium and highrise condominiums) a minimum of one parking space for units of 120 sq.m.-240 sq.m. and not less than two (2) parking spaces for units larger than 240 sq.m. . Net result-internal roads free of parked cars.

Flood control measures are in place at Nichada Thani
Inwanoi Road is the flood control (dike) reference point for the Nonthaburi area. Nichada Thani's main internal roads are all built to the same level as Inwanoi Road. Adjacent property is filled accordingly to ensure maximum control of water levels in any season.

A private road system in Nichada Thani built to meet the needs of the future community
The internal access roadways/walkways range from a minimum of 10 meters up to 16 meters width. Net result easy access in and out of all sub-community projects either by car or separate pedestrian walkways. Maintenance will be shared by all Nichada Thani residents and reasonable fees collected through their respective homeowners associations and/or directly.

No industrial activity allowed in Nichada Thani
Heavy machinery or a large transient work force will be prohibited within Nichada Thani. This includes activities such as auto repair. Net result - a quiet and more exclusive residential area.

39/6 Soi Nichada Thani, Samakee Road, Nonthaburi 11120 Tel. 583-3999 Fax: 584-3775 Sales Office. 583-5333-7

ภาพที่ 18 ปฏิทิน NICHADA THANI ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์ในเชิงการตลาด

จากการศึกษาพบว่า ปฏิทินได้ทำหน้าที่ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร สินค้า และธุรกิจขององค์กรในระดับต่าง ๆ กัน โดยอาจเพียงมุ่งให้ผู้รับปฏิทินรู้จักองค์กรว่าชื่ออะไร ตั้งอยู่ที่ไหน ทำธุรกิจอะไรเท่านั้น แต่ปฏิทินบางฉบับจะทำหน้าที่โฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อหวังผลเชิงการตลาดโดยตรงดังเช่นปฏิทินของนิศดาธานี หรือปฏิทินชุด Successful Brand

Calendar ของนิตยสารมีเดียที่ตีพิมพ์ภาพสินค้าพร้อมคำโฆษณาเชิญชวนให้ผู้ใช้ปฏิทินติดตามชื่อนิตยสารมีเดียฉบับประจำเดือนต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์รายละเอียดความสำเร็จของสินค้าแต่ละอย่าง ลักษณะการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ปฏิทินของนิตยสารมีเดีย ทำหน้าที่โฆษณาประชาสัมพันธ์โดยมุ่งผล 2 ประการ คือ เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ สินค้า และธุรกิจต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจ ในขณะเดียวกันก็โฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อหวังผลในการจำหน่ายนิตยสารมีเดียฉบับพิเศษด้วย

ภาพที่ 19 ปฏิทินของนิตยสาร MEDIA ทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์สินค้า

2.3 บทบาทหน้าที่ในการให้สาระความรู้ ปฏิทินในปัจจุบันนอกจากจะมีรูปแบบที่ทันสมัยมีภาพที่สวยงามสะดุดตา เพื่อให้เหมาะกับการเป็นของขวัญของชำร่วยแล้ว ผู้ผลิตปฏิทินยังได้พยายามสอดแทรกเนื้อหาสาระต่าง ๆ ลงไปในปฏิทินอีกด้วย ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากผู้ประกอบการต่าง ๆ ได้ผลิตปฏิทินออกแจกจ่ายเผยแพร่พร้อมกันเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทำให้ผู้รับปฏิทินมีโอกาสได้รับปฏิทินเกินจำนวนที่ต้องการใช้สอย ดังนั้นจึงมีปฏิทินเพียงไม่กี่ฉบับที่จะถูกเลือกไว้ใช้สอยตลอดปี ปฏิทินที่ได้รับการคัดเลือกไว้ใช้สอยเท่านั้นจึงจะสามารถทำหน้าที่ในการสื่อสารตามจุดประสงค์ของผู้ผลิตปฏิทินได้ ดังนั้นเพื่อให้ปฏิทินของตนมีคุณค่าโดดเด่นกว่าปฏิทินของผู้อื่น ผู้ผลิตปฏิทินปัจจุบันจึงได้คัดเลือกเรื่องราวที่มีคุณค่าน่าสนใจ และมีประโยชน์นำมาตีพิมพ์ไว้ในปฏิทินของตน ด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้ปฏิทินในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยมีคุณค่าเทียบเท่ากับหนังสือเล่มหนึ่งที่บรรจุภาพและเนื้อหาที่มีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาไว้ ถึงแม้คุณค่าในเชิงใช้สอยเพียงการดูวันเดือนปี จะหมดสิ้นไปแล้วก็ตาม

ตัวอย่างปฏิทินที่ทำหน้าที่ให้สาระความรู้ เช่น ปฏิทินชุด พิธีมงคลเรือนไทย ของบริษัทบุญรอดฯ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลุกบ้านของคนไทยแต่โบราณที่ยังคงสืบเนื่องตกทอดมาถึงคนในยุคปัจจุบัน เช่น การดูฤกษ์ปลุกบ้าน การยกเสาเอก การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น โดยนอกจากจะบอกให้ทราบถึงสิ่งทองเครื่องใช้ในพิธีกรรมแต่ละอย่างแล้วก็ยังบอกให้ทราบวิธีการประกอบพิธีตามแบบอย่างโบราณอีกด้วย เช่น ได้กล่าวถึง "พิธีดูฤกษ์ปลุกบ้าน" ไว้ว่า

"ผู้ใดใคร่มีเหย้า เป็นเจ้าของเรือน เจ้าบ้านนั้น

จำเป็นต้องหาทำเลที่ตั้งงามตามตำรา แล้วหาฤกษ์ยาม

ทำพิธีปลุกเรื้อน นับเอาเดือนหก เก้าสิบสอง ล้าย ยี่
สี่ เป็นเดือนดี เลือกว่านอาทิตย์ พุธ ศุกร์ เป็นวันเด่นใน
วาระปัจฉิมขอให้ถือเคล็ดเอาข้าวตอก ไบ๋บวม รุ่งกัน
หลุมเสาเอกเพื่อเสริมสิริมงคลให้ทำมาหากินรุ่งเรืองนัก"

หรือปฏิทินมีชีวิต ชุด เรื่องสั้นที่มีหัวใจของศูนย์การค้าเซียงอินทร์
พลาซ่า นอกจากจะปลุกจิตสำนึกให้เห็นถึงคุณค่าของจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่าง
ล้านนาแล้ว ปฏิทินยังทำหน้าที่อธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมล้านนาด้
งเดิม เช่นบอกให้ทราบถึงที่มาของหลังคาగాแลงว่า

"นี่ กระโจมปลายนาของสิ่งทออง เทลเห็นหลังคา
กาแลงใหม่ สมัยนั้นบ้านเรือนของพวกเราจะมีกระท่อมหลังคา
แบบบนกัน ว่ากันว่าพม่าได้ทิ้งความอับมงคลไว้ให้เรา โดย
บังคับให้เราอยู่บ้านที่มีหลังคากาแลงคล้ายส่วนบนของโลงศพ
เพราะแต่ก่อนนั้นเรานิยมฝังคนตาย ก่อนฝังก็จะเอาไม้ไผ่
ที่ทำเป็นคานหามโลงศพไปนั้น ปักไว้กัน 2 คู่ เหมือนหลัง
คากาแลงล่ะ"

นอกจากนี้ก็ยังบอกให้รู้ถึงวัฒนธรรมอาหารการกินว่า

"มาเถอะ กินอาหารชะ มีทั้ง ข้าวหนึ่ง น้ำพริก
เสียวหายที่ไม่มีข้าวกันจิ้น ฉนั้นอยากได้เซอลองกิน..."

บอกถึงการแต่งกายของชาวล้านนาตั้งแต่เดิม

"ผู้ชายเขานุ่งผ้าต๋อยแล้วก็หอบถลกผ้าขึ้นไปสูง ๆ เพื่ออวดรอยสักกับผู้หญิง ส่วนผู้หญิงก็นุ่งผ้าขึ้นหลายขวาง ยาวกรอมเท้า แล้วก็ห่มสไบ ส่วนผมก็ไว้ยาว แล้วเกล้ามวย"

หรือปฏิทินชุด ตามรอยพระพุทธรูปาท ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ให้ความรู้เกี่ยวกับคตินิยมในการสร้างพระพุทธรูปาทไว้ว่า

"ความเชื่อเรื่องรอยพระพุทธรูปาท และการทำพระพุทธรูปาทจำลอง ก็น่าเริ่มต้นครั้งแรกในอินเดีย เพื่อเป็นพุทธบูชาส่วนตัวถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นปฏิทินชีวิตให้ชาวพุทธเคารพบูชามาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยแพร่หลายสู่สยามประเทศในราวพุทธศตวรรษที่ 11-13 ปฏิบัติสืบมาจนเป็นประเพณีในการจาริกแสวงบุญตามแหล่งประดิษฐาน เห็นรอยพระพุทธรูปาทมักบรรจุสัญลักษณ์มงคล 108 ประการ เพื่อแสดงเครื่องหมายแห่งความดีงามและความเจริญ อันเป็นคุณลักษณะของพระพุทธรูปเจ้าและภาพไตรภูมิ แสดงแผนผังของพระพุทธรูปเจ้าผู้สถิตเหนือโลกทั้งสาม ทั้งนี้เพื่อสร้างความสวัสดิมงคลแด่ผู้นับศรัทธาหรือพระพุทธรูปาท"

บทบาทหน้าที่ในการให้สาระความรู้ เป็นบทบาทหน้าที่ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องมาจากความพยายามแข่งขันสร้างปฏิทินให้มีคุณค่าเหนือผู้อื่น และเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ

ปฏิทิน จากเดิมที่เห็นว่าปฏิทินเป็นเพียงแบบสำหรับดูวันเดือนปีที่ผู้ให้สอยจะใช้เวลาเพียงเล็กน้อยกับปฏิทิน ดังนั้นการสื่อสารสร้างความหมายผ่านสื่อปฏิทินควรเป็นในลักษณะของการสร้างความสะอาดตาสะอาดใจด้วยภาพที่มีความสวยงามให้ยลค่าสั้น ๆ ได้ความหมายกินใจ เพื่อให้สามารถจดจำได้รวดเร็วในเวลาอันสั้น แต่ปฏิทินในปัจจุบันได้บรรจุเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าเอาไว้ ทำให้ผู้ให้ปฏิทินต้องใช้เวลาอ่านปฏิทินอย่างจริงจังเพราะหัดเพื่อความเข้าใจกับเนื้อหาในปฏิทินเสมือนกับการอ่านหนังสือที่มีคุณค่าเล่มหนึ่ง และเมื่อบทบาทหน้าที่เชิงให้สอยเพื่อการดูวันเดือนปีหมดสิ้นไป ตัวปฏิทินก็ยังคงมีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาไว้ ผู้ผลิตปฏิทินหลายรายได้ตระหนักถึงคุณค่าของปฏิทินที่ตนผลิตขึ้นจึง ได้ออกแบบปฏิทินของตนให้สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องฉีกส่วนที่ใช้แล้วออกไปเหมือนดังแต่ก่อน เช่นมีการออกแบบให้สามารถพลิกส่วนที่ใช้แล้วไปข้างหลังได้เมื่อหมดสิ้นปีตัวปฏิทินก็ยังคงสภาพสมบูรณ์เหมือนเดิม ตัวอย่างเช่น ปฏิทินแขวน "ชุดปฏิทินไทย" ของบริษัทอาดเน็กซ์ประกันภัย ที่มีภาพและเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปฏิทินไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน หรือปฏิทินชุดปฏิทินมีชีวิตของศูนย์สรรพสินค้าที่ยั่งยืนฟลาซ่า ซึ่งมีการนำภาพจิตรกรรมฝาผนังศิลปะล้านนามาผูกเป็นเรื่องสั้นที่มีการออกแบบปฏิทินในลักษณะเป็นแผ่นเดี่ยวจำนวน 16 แผ่น เวลาจะใช้งานก็เอาไปสอดในกรอบสำหรับตั้งโต๊ะ ผู้ออกแบบปฏิทินชุดนี้มั่นใจว่าปฏิทินของตนมีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาไว้ได้จะได้เจาะรูไว้ที่มุมบนด้านซ้ายที่ตัวปฏิทินทุกแผ่นแล้วมีเชือกถักย้อมสีเตรียมไว้ให้เดยมีแผ่นกระดาษเล็ก ๆ เขียนข้อความว่า "หมดปีจล ขอให้เชือกเส้นนี้ร้อยพวกเราไว้ด้วยกันนะเจ้า" ลักษณะการออกแบบดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นชัดเจนถึงแนวคิดของผู้ผลิตว่ามีได้ผลิตปฏิทินเดยมุ่งหวังเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการดูวันเดือนปี แต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังมุ่งจัดทำปฏิทินให้มีคุณค่าควรแก่การเก็บรักษาไว้ตลอดไป

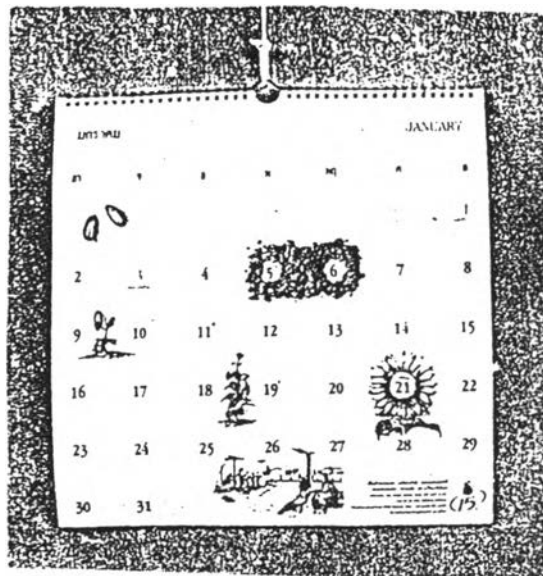
2.4 บทบาทหน้าที่ในการรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง จากการศึกษาพบว่าปฏิทินในปัจจุบันได้ถูกใช้เป็นที่เครื่องมือในการปลูกจิตสำนึก ระดมพลังเพื่อการรณรงค์ให้คนไทยได้เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ การอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ ปัญหาความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและการหมดสิ้นไปของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดภัยทางธรรมชาติ เช่นปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาการเกิดอุทกภัย และปัญหามลภาวะในอากาศและน้ำ เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือจากคนในสังคมไทยทั้งภาครัฐและประชาชนที่จะร่วมมือกันร่วมใจกัน ผู้ประกอบการต่าง ๆ ได้ใช้ปฏิทินเป็นสื่อในการร่วมรณรงค์ให้ผู้ใช้ปฏิทินร่วมมือกันอนุรักษ์ป่าไม้ ดันน้ำลำธาร สัตว์ป่าหายาก และพลังงานที่ได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติ โดยชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมและปลูกจิตสำนึกคนในสังคมให้มีความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากนี้ปัญหาการคุกคามทางด้านวัฒนธรรมที่วัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามามีอิทธิพลทำให้คนไทยละเลยต่อการส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมไทยอันจะทำให้เอกลักษณ์ความเป็นไทยสูญหายไปก็เป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในปัจจุบัน การที่รัฐบาลไทยได้ประกาศในปี พ.ศ. 2537 เป็นปีแห่งการรณรงค์ศิลปวัฒนธรรมไทย จึงมีผลทำให้ปฏิทินไทยในปี 2537 จำนวนไม่น้อยได้ร่วมรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ

ตัวอย่างปฏิทินที่มีบทบาทหน้าที่ในการรณรงค์เน้นน้ำใจเพื่อการร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ดังเช่น ปฏิทินคนรักโลก ของ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ที่มีเนื้อหาให้แนวคิดเกี่ยวกับ

กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและภาวะปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยเริ่ม
 จากจุดเล็ก ๆ น้อย ๆ ใกล้ตัว ซึ่งทุกคนสามารถลงมือทำได้ด้วยตนเอง ซึ่ง
 จะขยายผลไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ครอบครัวและสังคมในที่สุด
 ตัวอย่างเช่นในเดือนมกราคมจะมีภาพเมล็ดพืช ดิน พืช กำลังเจริญเติบโต
 โตจากดิน ต้นไม้ที่กำลังออกดอกสวยงาม และภาพที่วัดผู้คนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่
 มีต้นไม้ดอกไม้ประดับบริเวณบ้านและมีข้อความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 เชียนกำกับไว้ว่า

"เพียงฟ้าของคุณอร มะลิของน้ำอุ่ม กุหลาบของลุงศักดิ์ คนละ
 ดินนิดเดียวโลกจะเย็นลง โลกในใจเราก็จะเย็นลง

Growing one small flower may not seen a lot,
 but for us they serve to protect. Because as well their
 beauty they cool down the earth by reducing the greenhouse
 effect.

ภาพที่ 20 ปฏิทินคนรักโลก ของการปิโตรเลียม ทำหน้าที่รณรงค์เพื่อ
 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ

ทั้งภาพและข้อความที่ปรากฏในปฏิทินเดือนมกราคมนี้ ให้ความหมายในการเชิญชวนให้ทุก ๆ คนช่วยกันปลูกต้นไม้ การที่ทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันปลูกต้นไม้ แม้คนละเล็กคนละน้อยจะช่วยให้โลกของเราน่าสวยงามและเย็นลง ช่วยลดสภาวะเรือนกระจกและในขณะเดียวกันก็จะทำให้จิตใจมีความสดชื่นรื่นรมย์ด้วย หรือในเดือนมีนาคมผู้ออกแบบปฏิทินได้วาดเป็นรูปเศษผ้ากรรไกร เข็มและด้าย เป็นแนวคิดว่าเราสามารถนำเศษผ้ามาเย็บต่อกันเป็นถุงผ้ามีหูหิ้ว เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เป็นถุงจ่ายตลาด ถุงใส่ของแทนถุงก๊อบแก๊บซึ่งทำจากพลาสติก โดยมีข้อความว่า

"เศษผ้าสีสับสน เย็บติดต่อกันได้มาหนึ่งถุง แทนถุงก๊อบแก๊บใส่ข้าว ใส่ของได้นับร้อยถุง"

Each time you go shopping make sure yo don't use wasteful Plastic bages any longer just sew up your own bags from old clothes you've cut up, they're reuseable, as well as much stronger."

ซึ่งก็ให้ความหมายว่าเราสามารถเอาเศษผ้าเก่า ๆ มาตัดเป็นชิ้น ๆ ตัดต่อกันเป็นถุงหิ้วที่สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ในการไปจ่ายสิ่งของได้แทนการใช้ถุงพลาสติก ซึ่งย่อยสลายยากและก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยถุงผ้าเหล่านี้จะมีความทนทานและสามารถนำมาใช้ได้อีกหลายครั้ง

สำหรับเนื้อหาในเดือนอื่นก็จะ เป็นแนวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติทั้งหมด เช่น การเอากาบมะพร้าวหรือกล่องนมเปล่ามาทำเป็นรังให้นก

อาศัย ตั้งอ่างน้ำให้หนักได้มาต้มกินและเล่นน้ำ เพื่อสร้างบรรยากาศอบอุ่นบ้าน
ให้ยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่สดชื่น การเชิญชวนให้ไปป่ากหาหมกก็เหมือนป่ากา
ลูกเล่น เพราะเมื่อหมกหมกก็สูบหมกใหม่ได้โดยไม่ต้องทิ้งไปทั้งด้ามเหมือนป่ากา
ลูกเล่น การทำกระทงด้วยต้นกล้วยและใบตอง ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดขยะสะสม เช่น
โพนม ซึ่งต้องใช้เวลาย่อยสลายเป็นร้อย ๆ ปี ฯลฯ

หรือปฏิทินที่มีวัดของ ศูนย์สรรพสินค้าเซี่ยงไฮ้ที่พล่าซ่าที่นอกจาก
จะให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมล้านนาแล้ว เมื่ออ่าน "เรื่องสั้น มีหัวใจ"
ในปฏิทินเล่มนี้แล้ว ก็จะมีรู้สึกทึ่งใจว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วิหารลายคำ
วัดพระสิงห์พร้อมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังได้รับความเสียหายควรต้อง
เร่งหาทางอนุรักษ์ไว้โดยเร็ว ตัวอย่างเช่น

"ขณะที่เขาพาฉันเดินต่อไป ฉันลดถอนหายใจออกมา
ไม่ได้ ผู้หญิงกับลูกของนาง เลื่อนหาเข้าไปหมดแล้ว
ฉันเฝ้ามองพวกเราล้มหายตายจากไปที่ละคนสองคน
มานานแล้ว แต่ฉันก็ยังเจ็บปวดทุกครั้งที่เห็น เชอลละ . . .
รู้สึกอะไรบ้างไหม"

ปฏิทินชุดเล่มนี้ในมือใครของศูนย์การคำเห็นที่รัลพล่าซ่าก็เป็น
ปฏิทินที่มีบทบาทในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจอีก
ฉบับหนึ่ง โดยได้มุ่งแรงค์ให้ผู้ใช้ปฏิทินเกิดความตื่นตัวในปัญหาสิ่งแวดล้อม
และหันมาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาล้อมโดยการตั้งประเด็นปัญหาว่า ใคร
เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และใครจะเป็นผู้ที่แก้ปัญหาดังกล่าวโดย
ปฏิทินฉบับนี้จะให้คำตอบที่ชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาดังกล่าวนั้นอยู่ที่คนทุกคนใน

โลกนั้นเอง

"เพราะทุกครั้งที่มึปัญหา มักจะตามมาด้วยคำถาม
 ถามหาผู้สร้าง ถามเพื่อกหาทางแก้ไข อาทิ ป่าไม้หายไหนด
 นาน้อยลงได้อย่างไร สัตว์ป่าหมดไปแล้วใช้ไหม ทำไม
 อากาศที่หายใจมีแต่ควันพิษ ใครทิ้งขยะเกลื่อนทุกทิศทาง
 และกับคำถามที่ว่า โลกนี้ในมือใคร ผู้ตอบคำถามนั้นได้ดี
 ที่สุดคือคนที่คุณคุ้นหน้าที่สุดเมื่อเวลาสองกระแจะนั้นใจ
 เขาจะเป็นผู้ไขปริศนาเพื่อรักษาโลกนี้ไว้ให้ดังงาม"

ตัวอย่างปฏิทินที่ทำหน้าที่เป็นสื่อผลการรวมแรงค์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
 และทรัพยากรธรรมชาติฉบับภาคปฏิทินชุดนกเงือกส์กุล่งษณของป่าดงดิบ
 ของบริษัทยู ในเต็ดคอมมูนีเคชั่นฯ ที่มีเนลหาให้ความรู้เกี่ยวกับนกเงือกพันธ์
 ต่าง ๆ ที่พบเห็นในประเทศไทย นอกจากปฏิทินฉบับนี้จะให้สาระความรู้เกี่ยวกับ
 นกเงือกส์มือนเป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่สามารถใช้ศึกษาอ้างอิงเป็นแหล่งความ
 รู้เกี่ยวกับนกเงือกแล้ว ปฏิทินฉบับนี้ยังทำหน้าที่ปลูกเร้าให้ผู้ใช้ปฏิทินเกิดความ
 ห่วงแหนดและเห็นความจำเป็นในการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดย
 เฉพาะนกเงือกที่กำลังจะสูญพันธ์เนื่องจากน้ามือของมนุษย์ได้กล่าวไว้ตอน
 หนึ่งว่า

"สถานภาพของนกเงือกที่ใกล้จะสูญพันธ์นั้นก็เป็นผล
 มาจากการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นการทำลายแหล่งที่อยู่
 อาศัย รวมทั้งแหล่งขยายพันธ์และการล่าเพื่อเป็นอาหาร
 เป็นสัตว์เลี้ยงหรือเกมส์กีฬา ฯลฯ"

หากเราไม่ช่วยกันในวันนี้แล้ว เห็นลูกหลานไทย
จะไม่ได้เห็นนกเงือกกันอีกต่อไป"

อย่างไรก็ตามเนื่องจากจุดประสงค์ของผู้ผลิตปฏิทินอาจมีจุดประสงค์ใช้ปฏิทินเป็นสื่อเพื่อการสื่อสารมากกว่าหนึ่งเรื่องก็ได้ เช่น ต้องการสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นยูทูทูปเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อม ๆ กับต้องการประชาสัมพันธ์สินค้าและองค์กร ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของปฏิทินแต่ละฉบับจึงอาจมีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารหลายบทบาทด้วยกันขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ผลิต